

මුහුදු ආශ්‍රිත පරිසරය - "කොරල් පර"

කොරල් පර බොහෝ විට හඳුන් වනු ලබන්නේ "දිය යටි පයන්" වශයෙනි. ඉතා ඉහල ජෛව විවිධත්වයකින් හෙබි මෙම පරිසර පද්ධතිය ලොව පුරා දැක ලකෂ සංඛ්‍යාත ජනතාවකගේ දෛනික අවශ්‍යතා සපුරාලීමට දායක වේ. ඉතාමත් අඩු ජෛව විවිධත්වයක් යටතේ වුවද වර්ධනය වීමට කොරල් පර වෙත සුවිශේෂ හැකියාවක් ඇත.

විවිධ කොරල් විශේෂයන්ගේ එකවීමෙන් කොරල් පර නිර්මාණය වෙයි. බුහුබාවා (Polyps) නම් ඉතා කුඩා ජීවීන් විශේෂයකගේ එකතුවෙන් සෑදෙන මෙම පරිසර පද්ධතිය විවිධ වර්ණයන්ගෙන් හා විවිධ හැඩයන්ගෙන් යුක්ත වෙයි. මෙම කුඩා ජීවීන් පටු යටි කුරු කරන ලද පේලි මත්ස්‍යයෙකුට (Jelly Fish) සමානය. කොරල් බුහුබාවා නිපදවන ශුක්‍රාණු සහ ඩිම්බ සංස්ථාපනය වීම මගින් මොවුන් ලිංගිකව ප්‍රජනනය කරනු ලබයි. මෙම ක්‍රියාවලිය ඔස්සේ බිහිවන ප්‍රදරු ජීවීන් ජලනිකුලා (Planula) කීටයන් ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ. මෙම ජලනිකුලා කීටයන් මැරුණු කොරල් පර වැනි දෘඩ උපස්ථරයක් හමුවන තුරු පාචී ගොස් සුදුසු උපස්ථරයක් මත වර්ධනය වේ. මෙම ක්‍රියාවලිය බීජාණනය (Spawning) ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ. මීට අමතරව අංකුරණය වැඩිම යනුවෙන් හැඳින්වෙන අලිංගික ප්‍රජනනය මගින්ද කොරල් නිර්මාණය වෙයි. මෙහිදී වැඩිහිටි බුහුබාවා මත කුඩා අංකුර ඇති වී ක්‍රමයෙන් විශාල වී එම අංකුර විශාල දේහයක් කැඩී වෙන්ව නව ස්වාධීන ජීවීන් බවට පත්වේ. ගැටි කොරල් පර, බාධක පර, අතොල් පර යනුවෙන් විවිද කොරල් පර වර්ග පවතී.

කොරල් පරිසර පද්ධතියක නිර්මාණය සඳහා වසර දස දහස් ගණනක් ගතවේ. ඇතැම් කොරල් පර වලට අවුරුද්දකදී සෙ.මී. 15ක් (අඟල් 6ක්) දිගට වර්ධනය වීමේ හැකියාව ඇතත් ඇතැම් කොරල් පර තාරකා කොරල් (Star coral) මස්තීෂක කොරල් (Brain coral) වසරකට අඟල් 1/8 සිට 3/4 ප්‍රමාණයක් වර්ධනය වෙයි.

කොරල් පර වර්ධනය සඳහා යෙදවිය යුතු අංශක 25⁰-30⁰ ත් අතර උෂ්ණත්ව පරාසයක් අවශ්‍ය වන අතර හිරු එළිය හොඳින් වැටෙන පරිසරයක් වඩාත් යෝග්‍ය වේ. කෙසේ වෙතත් පැඩි සුරය රණ්ඩයේ ඇති පාරජම්බුල කිරණ මෙම පරිසරයට හානිදායක වෙයි. එමෙන්ම රොන්මඩ වලින් ආවරණය නොවූ පැහැදිලි ජලය සහ ලවණතාවයකින් යුතු පරිසරයක් කොරල් පර වර්ධනයට අවශ්‍ය වේ.

කොරල් පර නිවර්තන සහ අර්ධ නිවර්තන කලාපීය ජලයෙහි හමුවන අතර උතුරු අක්ෂාංශ 30⁰ ත් දකුණු අක්ෂාංශ 30⁰ අතර මුහුදු සීමාවේ පැතිරී ඇත. ජෛව විද්‍යාත්මකව ඉතා වැදගත් කොරල් පර ගිණිකොණ දිග ආසියාවේ හමුවේ.

(උදා: ඉන්දුනීසියාව, ජිලිපීනය)

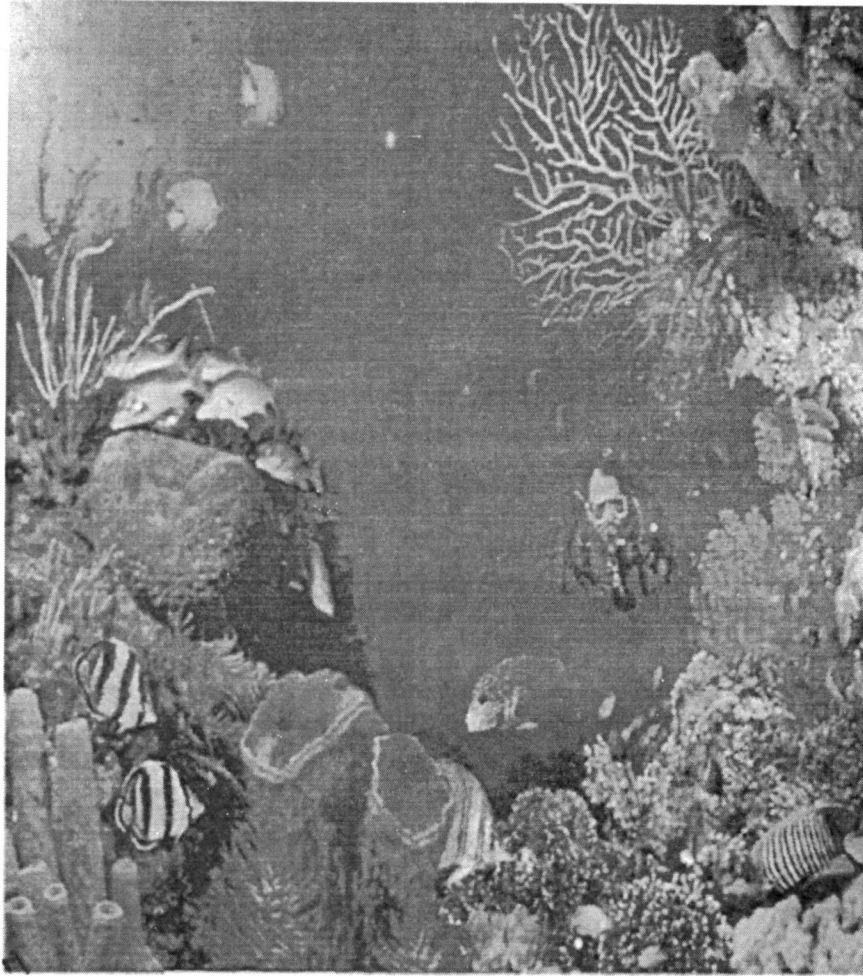
මෙම අපූර්ව පරිසර පද්ධතිය මුහුදු ජීවීන්ට වාසස්ථාන, ආහාර සහ බිජුලන ස්ථාන සපයයි. නොගැඹුරු ජලයෙහි පවත්නා සියලුම පරිසර පද්ධති අතරින් ජෛව විද්‍යාත්මකව ඉතා ඉහල අගයක් කොරල් පරිසර පද්ධතියට හිමිවේ. එම නිසාම මෙම පද්ධතිය සාගරයේ පවත්නා "වැසි වනාන්තර" ලෙසද හඳුන්වනු ලබයි.

කොරල් පර වෙරළ පරිසරය ආරක්‍ෂා කරන බාධකයක් ලෙස ද ක්‍රියා කරනු ලබයි. වෙරළ වෙත ඇදී එන මුහුදු රළ වල වේගය අඩු කිරීම මගින් වෙරළ බාදනය අවම කිරීමට මෙයට හැකියාවක් ඇත. කොරල් ආශ්‍රිතව පවතින සිත් ගන්නා සුළු පරිසරය සංචාරක කර්මාන්තයට බෙහෙවින් බලපානු ලබයි. එමෙන්ම වෙරළ බඩ ප්‍රජාවගේ දෛනික ආදායම් මාර්ගය සලසා දීමටත්, මිනිසාගේ ආහාර අවශ්‍යතා සපුරාලීමටත් මෙම පරිසරය දායක වෙයි. විසිතුරු මත්ස්‍ය කර්මාන්තයට කොරල් පර ආශ්‍රිත පරිසරය ඉතා වැදගත් මෙහෙයක් ඉටු කරයි. එමෙන්ම මෙම පරිසරය තුළින් ඖෂධීය වටිනාකමකින් යුතු ජීවීන් රාශියක් සොයාගත හැක. විශේෂයෙන් මෙම පරිසරයේ ජීවත්වන ස්පොන්ජියන් ගෙන් ලබා ගන්නා රාසායන ද්‍රව්‍ය හර්පිස් රෝගය සහ ඇතැම් පිලිකා වර්ග සඳහා භාවිතයට ගනී. හිරු එළියෙහි අඩංගු පාරජම්බුල කිරණ මගින් ආරක්‍ෂාවීමට අවශ්‍ය වර්ණකයන් කොරල් සතුව ඇත. මෙම වර්ණක මිනිසුන් සඳහා අවි ආවරණ ආලේපන ආදිය තැනීමට භාවිතා වේ.

සොබා දහමේ අපූර්ව නිර්මාණයක් වූ මෙම පරිසර පද්ධතිය මානව ක්‍රියාකාරකම් සහ ස්වාභාවික ක්‍රියාවන්හි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දිනෙන් දින විනාශ වෙමින් පවතී. කොරල් පර වෙත එල්ල වන මානව බලපෑම් අතර පමණ ඉක්මවා මසුන් මැරීම සහ මසුන් මැරීම සඳහා අභිතකර උපක්‍රම භාවිතය (උදා : ඩයිනටමයිට් යොදා ගැනීම, සයනයිඩ් යොදා මසුන් මැරීම, පතුල් දැල් භාවිතය) වෙරළ බඩ සංවර්ධනය සහ දූෂණය, සංචාරක කර්මාන්තය, විසිතුරු මත්ස්‍ය කර්මාන්තය, මුහුදු විසිතුරු භාණ්ඩ සඳහා ඇති ඉල්ලුම හිරිහල් කැඩීම ආදිය ප්‍රධාන තැනක් ගනී.

කොරල් පර විනාශ වීමට බලපාන ස්වාභාවික සංසිද්ධීන්ද වේ. එ අතර ගංවතුර ගැලීම් සහ පිටාර ගැලීම්, නිවර්තන කලාපීය කුණාටු, විලෝපිකයන්ගෙන් වන හර්පනය, කොරල් වලට වැළඳෙන රෝග, කොරල් පර විරෝපනය වීම ආදිය වැදගත් වෙයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ කොරල් පර සංරක්‍ෂණය සඳහා වගකියන ආයතන කිහිපයකි. ධීවර හා සාගර සම්පත් අමාත්‍යාංශය, පරිසර සහ ස්වාභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශය, වනජීවී සංරක්‍ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, ජාතික ජල සම්පත් පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන නියෝජිත ආයතනය, වෙරළ සංරක්‍ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය, ධීවර සහ ජල සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව යන ආයතන මෙම පරිසර පද්ධතිය ආරක්‍ෂා කිරීමට වගකියනු ලැබේ.

භාසාරූප : අන්තර්ජාලය ඇඳුරිනි

ඒ හැරුණු විට කොරල් පර ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව තුළ නීතිමය රාමුවක්ද පවතී. මේ අතරින් වඩාත් වැදගත් වන්නේ

වන සත්ව හා වෘක්ෂලතා ආඥාපනත (FFPO)

ධීවර හා ජලජ සම්පත් පනත (FARA)

වෙරළ සංරක්ෂණ පනත ආදියයි. (CCA)

කොරල්පර පිළිබඳ වර්තමානයේ කර ඇති අධ්‍යයනයට අනුව ලොව කොරල්පර වලින් 58% ප්‍රමාණයක් මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් නිසා තර්ජනයට ලක්වීමේ අවධානමක් පවතින බව සොයා ගෙන ඇත. එමෙන්ම කොරල්පර ආශ්‍රිත පරිසරයන් අතර ජෛව විවිධත්වය අතින් ඉතා ඉහල අගයක් ගන්නා අග්නිදිග ආසියාවේ කොරල් පර අන් කවර කලාපයකටත් වඩා අවධානමට ලක්ව ඇත. ලෝකයේ පවත්නා සමුද්‍ර උද්‍යාන, අභයභූමි හා රක්ෂිතයන් (සමුද්‍රීය රක්ෂිත ප්‍රදේශ) 400 ට වැඩි සංඛ්‍යාවක් කොරල් පර ආශ්‍රිතව පිහිටා ඇතත් ඒවා බොහෝමයක් කුඩා ඒවා වන අතර ප්‍රමාණයෙන් වර්ග කිලෝමීටර 01 නොඉක්මවන ප්‍රදේශයන්ය.

අවම වශයෙන් කොරල් පර ආශ්‍රිත රටවල් 40 ට තරම්වත් ඔවුන්ගේ කොරල් පර පද්ධතීන් සංරක්ෂණය සඳහා සමුද්‍රීය රක්ෂිත ප්‍රදේශ නොමැත.

කොරල් පර සංරක්ෂණය සඳහා පරිසර හිතකාමී සංරක්ෂණ ක්‍රම භාවිතා කරමින් අන් අය දැනුවත් කිරීම තුළින් මෙම පරිසර පද්ධතියේ ජීවිමය පැවැත්මට ඔබටත් දායකවිය හැක.

උපුටා ගැනීම :-

"කොරල් පර" ද්විතීක පාඨශාලා ගුරුභවතුන් සඳහා වූ සම්පත් කෘතිය ඇඳුරිනි / IUCN ප්‍රකාශනයකි.